

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ

**КОЛЕДЖ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА «КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА
АКАДЕМІЯ ТАНЦЮ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ»
(КМАТ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ)**

УХВАЛЕНО

Рішенням Вченої ради
Коледжу хореографічного
мистецтва
«КМАТ імені Сержа Лифаря»

Протокол № 5 від 30.06.2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Коледжу хореографічного
мистецтва «КМАТ імені Сержа
Лифаря»

Вячеслав КОЛОМІЄЦЬ

30 червня 2025 року

МИСТЕЦТВО БАЛЕТМЕЙСТЕРА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
II КУРС**

освітнього компонента підготовки бакалавра

галузі знань 02 "КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО"

спеціальності 024 "ХОРЕОГРАФІЯ"

Київ – 2025

Обговорено та рекомендовано до використання у освітньому процесі на засіданні кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін (протокол № 7 від 30.06.2025 р.)

Обговорено та затверджено на засіданні Вченої ради КМАТ імені Сержа Лифаря (протокол № 5 від 30.06.2025 р.).

Укладач:

Білаш О. С., доцент, заслужений працівник культури України, доцент кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря.

Викладачі:

Андрощук Л.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря.

Бобровник Ю. В., старший викладач кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря.

Мистецтво балетмейстера. Робоча програма освітнього компонента підготовки бакалавра. / укладач: Білаш О. С.— К.: КМАТ імені Сержа Лифаря, 2025 р. – 32 с.

© КМАТ імені Сержа Лифаря, 2025

ЗМІСТ

1. Опис освітнього компонента.....	4
2. Мета та завдання освітнього компонента.....	5
3. Програма освітнього компонента.....	8
4. Структура освітнього компонента.....	21
5. Теми практичних занять.....	22
6. Теми індивідуальних занять.....	22
7. Теми для самостійного опрацювання.....	22
8. Методи та форми навчання.....	24
9. Методи та форми контролю.....	24
10. Питання та практичні завдання до іспиту.....	24
11. Оцінювання результатів навчання.....	25
12. Методичне забезпечення.....	30
13. Рекомендована література.....	31

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 8	Галузь знань 02 Культура і мистецтво Спеціальність 024 Хореографія	Нормативна
		Денна форма навчання
		Рік підготовки
		2-й
		Семестр
		III-IV-й
Загальна кількість годин – 120	Перший (бакалаврський) рівень	Лекції
12		
Практичні		
124		
Семінарські		
Лабораторні		
Самостійна робота		
96		
Індивідуальні заняття		
8		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: - 60% / 40%.

2. Мета та завдання освітнього компонента

Мета освітнього компонента. Ознайомити здобувачів освіти із сутністю та змістом балетмейстерської професії, її творчими функціями та сферою діяльності; сформувати цілісне уявлення про хореографію як вид мистецтва та її взаємодію з іншими художніми практиками; розкрити можливості міжвидового синтезу в хореографії; забезпечити засвоєння основних законів драматургії та методів їх застосування у хореографічному творі; сприяти осягненню принципів композиції та взаємодії її структурних компонентів; сформувати практичні навички створення хореографічних композицій різних форм і жанрів.

Основні завдання вивчення освітнього компонента:

- засвоєння теоретичних знань курсу;
- оволодіння загальними закономірностями композиторського мислення в хореографії;
- розвиток здатності мислити хореографічними образами та формування «професійного погляду» як необхідної умови творчого осмислення й інтерпретації навколишньої дійсності;
- набуття навичок емоційно-образного сприйняття музики, уміння самостійно аналізувати її інтонаційно-ритмічну структуру та віднаходити адекватні хореографічні засоби вираження, відповідно до змісту, форми та стилю музичного твору;
- оволодіння навичками застосування лексики класичного, характерного, народно-сценічного та сучасних форм танцю (джаз, модерн, контемпорарі тощо) та її трансформації у хореографічних постановках.

Вимоги до результатів навчання

Здобувач освіти повинен **знати**:

- специфіку хореографії як виду мистецтва, її видову й жанрову структуру;
- основи драматургії хореографічного твору;
- принципи побудови хореографічної композиції;
- засоби створення художнього образу в хореографії;
- хореографічні та музично-хореографічні форми;
- специфіку балету як музично-театрального жанру;
- функції балетмейстера у різних сферах професійної діяльності.

Здобувач освіти повинен **уміти**:

- працювати творчо та самостійно;
- аналізувати ідейно-тематичний зміст, форму, жанр і видову приналежність хореографічного твору;
- опрацьовувати музичний матеріал і визначати його драматургічні особливості;
- застосовувати закони драматургії у власних постановках;

- створювати літературно-драматургічну основу хореографічного твору;
- розробляти та нотувати хореографічний текст і композиційний рисунок танцю;
- ефективно співпрацювати з художником, композитором, концертмейстером, диригентом та іншими учасниками творчого процесу;
- організовувати роботу з виконавцями та проводити репетиції різних типів і форм, проводити репетиції різних видів.

Опанування освітнім компонентом сприяє формуванню наступних спеціальних (фахових) компетентностей:

Спеціальні компетентності (СК):

СК02. Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.

СК03. Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проєктування художньої реальності в хореографічних образах.

СК05. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

СК07. Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.

СК08. Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.

СК09. Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції.

СК 10. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа- мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проєкту, його реалізації та презентації.

СК11. Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу.

Опанування освітнім компонентом сприяє наступним **результатам навчання:**

ПР07. Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виразально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проєкту.

ПР08. Розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії.

ПР10. Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності.

ПР12. Відшуковувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.

ПР13. Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва.

ПР14. Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора.

ПР 15 Мати навички використання традиційних та інноваційних методик викладання фахових дисциплін.

ПР16. Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності.

Порівняльна таблиця узгодженості тем ОК із СК та ПР

Тема	СК	ПР	Відображення в тематиці
Тема 13. Взаємозв'язок музичної драматургії та хореографічної побудови	СК02, СК03, СК09	ПР07, ПР08, ПР12	Аналіз музичної драматургії як основи хореографічної структури; співвіднесення стилю, жанру та образної логіки музики з пластичною композицією
Тема 14. Організація роботи з музичним супроводом: взаємодія з концертмейстером та використання фонограми	СК05, СК07, СК10, СК11	ПР12, ПР15, ПР16	Формування навичок професійної комунікації, міждисциплінарної взаємодії та використання традиційних і цифрових засобів музичного супроводу
Тема 15. Композиційно-пластичні засоби побудови хореографічного образу	СК03, СК08, СК09	ПР08, ПР12, ПР14	Опрацювання засобів створення хореографічного образу через пластику, ритм, простір і динаміку з урахуванням сучасних танцювальних практик
Тема 16. Хореографічний твір образно-емоційного характеру	СК02, СК03, СК08	ПР07, ПР10, ПР13	Усвідомлення хореографії як носія емоційного змісту, культурної пам'яті та національної ідентичності; інтеграція художніх традицій
Тема 17. Постановочна робота хореографічного твору образно-емоційного характеру	СК07, СК09, СК11	ПР14, ПР15, ПР16	Реалізація творчого задуму в процесі постановочної та репетиційної роботи; аналіз і оцінювання результатів балетмейстерської діяльності

Пояснення до таблиці: Подана таблиця узгодження демонструє відповідність тем освітнього компонента «Мистецтво балетмейстера» спеціальним компетентностям (СК) та програмним результатам навчання (ПР) у логіці професійної підготовки майбутнього хореографа-балетмейстера. Теми 13–17 спрямовані на формування цілісного уявлення про хореографічний твір як синтетичне мистецьке явище, що поєднує музичну драматургію, пластичну композицію, образно-емоційний зміст і постановочну реалізацію.

Узгодження з **СК02, СК03, СК08, СК09** забезпечує аналітичне осмислення історико-стильових і сучасних хореографічних практик, здатність працювати з художньою інформацією та створювати хореографічні образи. **СК05, СК07, СК10, СК11** реалізуються через організацію творчого процесу, міждисциплінарну взаємодію з концертмейстером, використання інноваційних технологій, а також через репетиційну та постановочну діяльність.

Програмні результати **ПР07–ПР16** відображають поступовий перехід від теоретичного розуміння історії та феномену хореографії до практичного втілення творчого задуму, застосування педагогічних і постановочних методик, аналізу та оцінювання результатів балетмейстерської, виконавської й організаційної діяльності. У сукупності це забезпечує професійну готовність здобувачів освіти до самостійної творчої роботи у сфері хореографічного мистецтва.

3. Програма освітнього компонента

РОЗДІЛ 5. МУЗИКА В ХОРЕОГРАФІЧНОМУ ТВОРІ

Тема 13. Взаємозв'язок музичної драматургії та хореографічної побудови.

Образна природа музики. Особливості музичної мови

Музика має образну природу, оскільки здатна передавати настрій, емоції, характери та події через систему звукових засобів. Музична мова — це сукупність художньо-виражальних елементів (мелодія, ритм, лад, гармонія, тембр, динаміка), за допомогою яких композитор формує емоційно-смысловий зміст твору.

Специфіка музичної мови полягає у її здатності створювати художні образи без використання слова, опираючись лише на інтонаційно-звукові структури. Саме тому музика виступає універсальним засобом емоційної виразності й є важливим чинником формування хореографічного образу. Мелодія й ритм як чинники побудови дії в хореографічному творі

Мелодія та ритм є провідними елементами, що визначають характер, динаміку та розвиток хореографічної дії.

Ритм виступає універсальною категорією прекрасного в природі й

мистецтві та є головним збудником руху в танці. Саме музичний ритм формує внутрішню організацію танцювальної пластики, задає імпульс, темпоритм і структурність рухів.

Мелодія є витоком хореографічного образу: танець постає з мелодичного розвитку, наслідуючи його лінію, характер і емоційний настрій. Лад, метр і ритм становлять основу мелодії, а динамічні та темпові зміни підсилюють драматичну експресію як у музиці, так і в танці.

У хореографії відображаються різні музичні форми: поліфонічні й гомофонічні, що впливають на структуру танцю; *поліритмія та моноритмія*, які визначають складність та багат шаровість пластичного малюнка.

Музичний стиль як сукупність прийомів художньої виразності відтворює національні, жанрові та індивідуально-авторські особливості, які безпосередньо втілюються у хореографічній інтерпретації. Образний стрій музики, її стильова природа та етнічна характерність формують зміст, пластику й емоційний настрій танцю.

Поєднання музики й танцю забезпечує органічну єдність сценічної дії, створює цілісний художній образ і дозволяє виявити глибинну спорідненість обох мистецтв.

Практичні заняття

Мета: набуття навичок відображення характерних ознак певного виду музичного мистецтва засобами хореографії.

Завдання

1. Відобразити характерні ознаки національної або етнічної своєрідності музичного мистецтва.
2. Відобразити характерні ознаки індивідуальної творчої манери композитора.
3. Відобразити характерні ознаки виконавця.

Індивідуальне заняття

Мета: набуття навичок визначення ладу, метру, ритму як основи музичної мелодії.

Завдання

1. Визначити лад, метру ритм як основу музичної мелодії конкретного твору, обраного для подальшої реалізації засобами хореографії.

Запитання для самоперевірки

1. Що таке ритм в природі?
2. Що таке лад, метр, ритм як основа музичної мелодії?
3. Що таке поліфонічні і гомофонічні музичні і хореографічні форми?
4. Що таке музичний стиль?

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати літературу з теми заняття.

2. Проаналізуйте структуру музичного твору (експозиція – розвиток – кульмінація – фінал) і вкажіть, які хореографічні прийоми можуть відповідати кожному етапу драматургії.

3. Визначте, як темп, ритм, метр, динаміка і фактура музики впливають на:

- вибір рухового матеріалу;
- характер танцю;
- постановочні рішення.

Література:

Основна:

1. Бугаєць Н. А., Пінчук О. І., Пінчук С. І. Мистецтво балетмейстера: Навчально-методичний посібник. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2012. 172 с.
2. Голдрич О. Хореографія : посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів : Край, 2003. 160 с.
3. Енська О. Ю., Максименко А. І., Ткаченко І. О. Композиція танцю та мистецтво балетмейстера: навчальний посібник для педагогічних університетів, закладів вищої освіти культури і мистецтв. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. 157 с.
4. Забута Б. І. Музичне забезпечення хореографічних постановок : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Рівне : Волинські обереги, 2011. 194 с.
5. Загайкевич М. П. Драматургія балету. Київ : Наукова думка, 1978. 121 с.
6. Колногузенко Б. М. Хореографічна композиція : методичний посібник з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харків : ХДАК, 2018. 208 с.
7. Кривохижа А. Гармонія танцю : методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень педагогічних університетів. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. Винниченка, 2003. 100 с.
8. Кривохижа А. М. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера. Кіровоград : Центрально-Українське видавництво, 2012. 172 с.
9. Рехвіашвілі А. Ю., Білаш О. С. Мистецтво балетмейстера : навч. посіб. Київ : КНУКіМ, 2017. 152 с.

Додаткова

1. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.

Тема 14. Організація роботи з музичним супроводом: взаємодія з концертмейстером та використання фонограм.

Музична драматургія як основа хореографічної драматургії.

Визначення драматургічної побудови музичного твору, його форми та структурних елементів.

Втілення образно-емоційного змісту музики у хореографічних образах.

Встановлення відповідності між музичним матеріалом і танцювальною дією: визначення теми, мелодійного та ритмічного малюнку, метру, темпу й динамічних відтінків.

Структурний збіг музики і танцю.

Аналіз готового музичного твору: поділ на частини, фрази, речення; узгодження хореографічних епізодів із музичною структурою.

Розподіл функцій між виконавцями.

Чітке визначення, через яких персонажів передається ключова думка чи емоція у відповідні музичні такти та фрази.

Визначення тривалості танцю.

Узгодження загальної тривалості хореографічного твору та його фрагментів із тривалістю відповідних частин музики.

Значення музичного матеріалу у формуванні внутрішньої техніки артистів.

Роль музики у розвитку ритмічної чутливості, музичності та пластичної виразності виконавця.

Використання музики в постановочному процесі.

Застосування як готових музичних творів, так і спеціально написаної для вистави музики.

Робота з концертмейстером.

Співтворчість у доборі темпу, акцентів, музичних нюансів, необхідних для хореографічного вирішення.

Робота з фонограмою.

Добір фонограм відповідно до композиційного плану танцю та технічних потреб постановки.

Практичні заняття

Мета: набуття навичок постановки етюдів під запропоновану концертмейстером музику.

Завдання

1. Скласти рекомендації концертмейстеру до добору музики для створення етюдів.
2. Прослухати дібраний концертмейстером музичний матеріал, проаналізувати його.
3. Дати рекомендації концертмейстеру щодо бажаного темпу та динаміки, подовження чи скорочення певних музичних фрагментів.
4. Створити композицію етюдів, користуючись акомпанементом концертмейстера.

Практичні заняття

Мета: набуття навичок роботи з музичним матеріалом.

Завдання

1. Визначити музичний розмір, лад заданого музичного твору.

2. Визначити стильові ознаки обраного для постановки музичного твору.
3. Визначити драматургічну побудову заданого музичного твору.
4. Проаналізувати структуру музичного твору.
5. Визначити кількість тактів кожної із частин заданого музичного твору.
6. Розподілити між виконавцями функції і завдання з точним визначенням, через кого з персонажів передається та чи інша думка на кожні декілька тактів музики.

Індивідуальне заняття

Мета: набуття навичок добору фонограм згідно з композиційним планом.

Завдання

1. Добрати фонограму згідно з композиційним планом.

Запитання для самоперевірки

1. Які основні музичні розміри, що використовуються для хореографічних постановок?
2. Поясніть поняття «музична драматургія» та «хореографічна драматургія». Сформулюйте, у чому полягає їхня взаємодія та взаємозалежність.
3. Яка роль музики в народженні хореографічного твору?
4. В чому полягає робота хореографа з музичним матеріалом, співпраця хореографа і концертмейстера?

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати літературу з теми заняття.
2. Оберіть будь-який музичний фрагмент (до 2 хв) та:
  - розпишіть його музичну структуру;
  - визначте драматургічний розвиток;
  - запропонуйте можливий хореографічний розвиток подій.
3. Прослухайте музичний фрагмент у двох різних інтерпретаціях (двох диригентів або виконавців). Порівняйте, як зміна темпу, динаміки та акцентів змінює можливий хореографічний задум.
4. Виберіть два різні жанри музики (наприклад, марш і колискова, або танго і вальс) та порівняйте:
  - специфіку їхньої музичної драматургії;
  - можливі хореографічні варіанти;
  - відмінності образної системи.

Література:

Основна:

1. Бугаєць Н. А., Пінчук О. І., Пінчук С. І. Мистецтво балетмейстера: Навчально-методичний посібник. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2012. 172 с.

2. Голдрич О. Хореографія : посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів : Край, 2003. 160 с.
3. Енська О. Ю., Максименко А. І., Ткаченко І. О. Композиція танцю та мистецтво балетмейстера: навчальний посібник для педагогічних університетів, закладів вищої освіти культури і мистецтв. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. 157 с.
4. Забута Б. І. Музичне забезпечення хореографічних постановок : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Рівне : Волинські обереги, 2011. 194 с.
5. Загайкевич М. П. Драматургія балету. Київ : Наукова думка, 1978. 121 с.
6. Колногузенко Б. М. Хореографічна композиція : методичний посібник з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харків : ХДАК, 2018. 208 с.
7. Кривохижа А. Гармонія танцю : методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень педагогічних університетів. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. Винниченка, 2003. 100 с.
8. Кривохижа А. М. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера. Кіровоград : Центрально-Українське видавництво, 2012. 172 с.
9. Рехвіашвілі А. Ю., Білаш О. С. Мистецтво балетмейстера : навч. посіб. Київ : КНУКіМ, 2017. 152 с.

Додаткова

1. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО 5 РОЗДІЛУ (ЗАЛІК)

Питання (надати усну відповідь на питання за вибором викладача)

1. Ритм в природі.
2. Лад, метр, ритм як основа музичної мелодії.
3. Поліфонічні і гомофонічні музичні і хореографічні форми.
4. Музичний стиль.
5. Основні музичні розміри, що використовуються для хореографічних постановок.
6. Роль музики в народженні хореографічного твору.
7. Робота хореографа з музичним матеріалом, співпраця хореографа і концертмейстера.

Практичне завдання:

Створити композицію етюду, користуючись акомпанементом концертмейстера або фонограмою, та проаналізувати структуру музичного твору.

РОЗДІЛ 6. ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ В ХОРЕОГРАФІЇ

Тема 15. Композиційно-пластичні засоби побудови хореографічного образу.

Поняття «художній образ» і «хореографічний образ».

Художній образ — узагальнене відображення дійсності через конкретні явища та події.

Хореографічний образ у танці — це художнє втілення характеру, почуттів і ставлення людини до навколишнього світу, яке розкривається через рух, пластику, міміку та взаємодію з музикою.

Зв'язок хореографічного образу з музичним твором є визначальним: музика формує емоційний тон, ритміку та стильові особливості, що впливають на побудову рухів і характер танцю.

Образотворчі засоби хореографії:

- музика;
- лексика танцю;
- рисунок танцю.

Вирішення образу залежить від сюжету й ідеї танцювального номера. Танцювальний текст і композиційна побудова партії визначають спосіб розкриття характеру персонажа.

Зовнішній вигляд (костюм, грим) підсилює внутрішній зміст образу та сприяє його зчитуванню глядачем.

Розвиток сюжету й виявлення ідеї танцювального номера реалізуються через послідовне й логічне розкриття хореографічного образу.

Практичні заняття

Мета: набуття навичок створення образу в хореографічному мистецтві.

Завдання

1. Проаналізувати особливості формування хореографічного образу в різних стилістичних напрямках танцю — класичному, народному та сучасному.
2. Розробити та виконати сольний хореографічний етюд, побудований на образному розкритті характеру.
3. Виокремити основні виражальні засоби, які забезпечують створення сценічного образу в обраній хореографічній композиції.

Індивідуальне заняття

Мета: набуття навичок створення хореографічного тексту для втілення образу.

Завдання

1. Добрати хореографічний текст, відповідно задуму (теми, ідеї, сюжету).

Запитання для самоперевірки

1. Надайте визначення поняттям «художній образ», «хореографічний образ».
2. Які існують засоби створення художнього образу в хореографії?
3. Які існують зовнішні чинники допомагають при створенні внутрішнього змісту образу?

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати літературу з теми заняття.
2. Проаналізувати поняття «художній образ» і «хореографічний образ»:
3. порівняти їхню сутність, спільні та відмінні риси; подати короткі висновки (5–7 речень).
4. Визначити роль музики у формуванні хореографічного образу: обрати будь-який танцювальний номер та описати, як музичний стиль, ритм, темп і мелодія впливають на побудову рухів та емоційний зміст.
5. Проаналізувати виражальні засоби хореографії (музику, лексику танцю, рисунок танцю) на прикладі одного обраного твору або навчальної комбінації:
  - які засоби домінують?
  - як вони взаємодіють у розкритті образу?
6. Створити короткий сольний хореографічний етюд (30–45 секунд), у якому через рух, пластику та міміку розкрити визначений образ (емоцію, характер, стан).
7. Додати письмове пояснення (5–6 речень) про засоби створення образу.
8. Розробити композиційну схему створеного етюду: основний руховий матеріал (лексика танцю), рисунок танцю (розміщення, траєкторії), взаємодія з музичним ритмом та фразуванням.
9. Підібрати костюм або візуальне рішення для запропонованого образу: описати, як вибір кольору, фактури, силуету та гриму підсилює внутрішню характеристику персонажа (4–5 речень).
10. Пояснити, як сюжет та ідея танцювального номера впливають на побудову образу: навести приклад із класичної, народної або сучасної хореографії.

Література:

Основна:

1. Бугаєць Н. А., Пінчук О. І., Пінчук С. І. Мистецтво балетмейстера: Навчально-методичний посібник. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2012. 172 с.

2. Голдрич О. Хореографія : посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів : Край, 2003. 160 с.
3. Енська О. Ю., Максименко А. І., Ткаченко І. О. Композиція танцю та мистецтво балетмейстера: навчальний посібник для педагогічних університетів, закладів вищої освіти культури і мистецтв. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. 157 с.
4. Забута Б. І. Музичне забезпечення хореографічних постановок : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Рівне : Волинські обереги, 2011. 194 с.
5. Загайкевич М. П. Драматургія балету. Київ : Наукова думка, 1978. 121 с.
6. Колногузенко Б. М. Хореографічна композиція : методичний посібник з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харків : ХДАК, 2018. 208 с.
7. Кривохижа А. Гармонія танцю : методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень педагогічних університетів. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. Винниченка, 2003. 100 с.
8. Кривохижа А. М. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера. Кіровоград : Центрально-Українське видавництво, 2012. 172 с.
9. Рехвіашвілі А. Ю., Білаш О. С. Мистецтво балетмейстера : навч. посіб. Київ : КНУКіМ, 2017. 152 с.

Додаткова

1. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.

Тема 16. Хореографічний твір образно-емоційного характеру

Хореографічний твір образно-емоційного характеру — це хореографічна композиція без конкретного сюжету, зміст якої вибудовується на основі пластично-танцювальних образів, що передають емоційні стани, настрої та абстрактні ідеї.

Виразальні засоби безсюжетного хореографічного твору охоплюють:

- танцювальну лексику та її варіативність;
- музичний супровід як емоційно-ритмічну основу;
- рисунок танцю і просторові побудови;
- динаміку, темпо-ритм, пластичні переходи;
- світлове та сценографічне оформлення.

Драматургія безсюжетного хореографічного твору проявляється через композиційний розвиток пластичних тем, контрастність та варіаційність рухових мотивів, поступове вибудовування емоційної лінії,

що забезпечує внутрішню логіку та цілісність хореографічного висловлювання.

Практичні заняття

Мета: набуття навичок створення хореографічного образно-емоційного твору.

Завдання

1. Дібрати музичний матеріал для постановки хореографічної композиції образно-емоційного характеру.
2. Розробити образний рисунок танцю.
3. Створити хореографічний текст відповідно до драматургії твору.

Індивідуальне заняття

Мета: набуття навичок втілення драматургії безсюжетного хореографічного твору.

Завдання

2. Визначити драматургічну побудову музичного супроводу.
3. Дібрати засоби її втілення у хореографії.

Запитання для самоперевірки

1. Що значить «хореографічний твір образно-емоційного характеру»?
2. Якими художньо-виражальними засобами створюється безсюжетний хореографічний образ?
3. Які існують засоби вираження драматургії в безсюжетному хореографічному творі?

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати літературу з теми заняття.
2. Проаналізувати один безсюжетний хореографічний твір (класичний, народний або сучасний танець):
  - визначити його провідні образно-емоційні характеристики;
  - окреслити головні виражальні засоби, за допомогою яких формується художній образ.
3. Визначити драматургічну побудову безсюжетного твору: встановити, через які композиційні прийоми відбувається розвиток образу; визначити, як змінюються динаміка, темп, просторові рішення впродовж композиції.

Для аналізу безсюжетного хореографічного твору рекомендується одноактний балет «Елегія воєнного часу», постановник Олексій Ратманський, Національна опера України та відомості зі статті: Макарова З., Білаш О. «Українські балети» у творчості Олексія Ратманського. / *Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство»*, (51), 116 – 123. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.51.2024.318364>

Література:

Основна:

1. Бугаєць Н. А., Пінчук О. І., Пінчук С. І. Мистецтво балетмейстера: Навчально-методичний посібник. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2012. 172 с.
2. Голдрич О. Хореографія : посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів : Край, 2003. 160 с.
3. Енська О. Ю., Максименко А. І., Ткаченко І. О. Композиція танцю та мистецтво балетмейстера: навчальний посібник для педагогічних університетів, закладів вищої освіти культури і мистецтв. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. 157 с.
4. Забута Б. І. Музичне забезпечення хореографічних постановок : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Рівне : Волинські обереги, 2011. 194 с.
5. Загайкевич М. П. Драматургія балету. Київ : Наукова думка, 1978. 121 с.
6. Колногузенко Б. М. Хореографічна композиція : методичний посібник з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харків : ХДАК, 2018. 208 с.
7. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.
8. Кривохижа А. Гармонія танцю : методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень педагогічних університетів. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. Винниченка, 2003. 100 с.
9. Кривохижа А. М. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера. Кіровоград : Центрально-Українське видавництво, 2012. 172 с.
10. Макарова З., Білаш О. «Українські балети» у творчості Олексія Ратманського. / *Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство»*, (51), 116 – 123. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.51.2024.318364>
11. Рехвіашвілі А. Ю., Білаш О. С. Мистецтво балетмейстера : навч. посіб. Київ : КНУКіМ, 2017. 152 с.

Додаткова

1. Бойко О. С. Художній образ в українському народно-сценічному танці: монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2015.
2. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.

Тема 17. Постановочна робота хореографічного твору образно-емоційного характеру.

Практичні заняття

Мета: створити хореографічний твір образно-емоційного характеру.

Завдання

1. Визначити тему та ідею хореографічної композиції.

2. Визначити музику як основи хореографічної дії.
3. Опанувати лексичний матеріал, обраний для постановки хореографічної композиції.
4. Провести репетиційну роботу з виконавцями. Відпрацювати техніку та манеру виконання.

Індивідуальне заняття

Мета: набуття навичок визначення теми та ідеї хореографічної композиції та добору музичного супровіду.

Завдання

1. Визначити тему та ідею хореографічної композиції.
2. Визначити музику як основи хореографічної дії.

Завдання для самостійної роботи

1. Визначити тему та ідею хореографічної композиції.
2. Визначити музику як основи хореографічної дії.
3. Опанувати лексичний матеріал, обраний для постановки хореографічної композиції.

Практичний показ.

Аналіз та обговорення постановки. Врахування самостійності у практичній роботі студента.

Література:

Основна:

1. Бугаєць Н. А., Пінчук О. І., Пінчук С. І. Мистецтво балетмейстера: Навчально-методичний посібник. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2012. 172 с.
2. Голдрич О. Хореографія : посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів : Край, 2003. 160 с.
3. Енська О. Ю., Максименко А. І., Ткаченко І. О. Композиція танцю та мистецтво балетмейстера: навчальний посібник для педагогічних університетів, закладів вищої освіти культури і мистецтв. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. 157 с.
4. Забута Б. І. Музичне забезпечення хореографічних постановок : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Рівне : Волинські обереги, 2011. 194 с.
5. Загайкевич М. П. Драматургія балету. Київ : Наукова думка, 1978. 121 с.
6. Колногузенко Б. М. Хореографічна композиція : методичний посібник з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харків : ХДАК, 2018. 208 с.
7. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.

8. Кривохижа А. Гармонія танцю : методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень педагогічних університетів. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. Винниченка, 2003. 100 с.
9. Кривохижа А. М. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера. Кіровоград : Центрально-Українське видавництво, 2012. 172 с.
10. Рехвіашвілі А. Ю., Білаш О. С. Мистецтво балетмейстера : навч. посіб. Київ : КНУКіМ, 2017. 152 с.

Додаткова

1. Бойко О. С. Художній образ в українському народно-сценічному танці: монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2015.
2. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО 6 РОЗДІЛУ

Питання (надати усну відповідь на питання за вибором викладача)

1. Визначення понять «художній образ», «хореографічний образ».
2. Засоби створення художнього образу в хореографії.
3. Зовнішні чинники допомагають при створенні внутрішнього змісту образу.
4. Визначення поняття «хореографічний твір образно-емоційного характеру».
5. Виразальні засоби безсюжетного хореографічного твору.
6. Засоби вираження драматургії в безсюжетному хореографічному творі.

Практичне завдання:

Представити власну хореографічну композицію образно-емоційного характеру.

4. Структура освітнього компонента

Назви модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усьог о	у тому числі				
		Лек	Пр.	Сем	Інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7
III СЕМЕСТР						
РОЗДІЛ 5. МУЗИКА В ХОРЕОГРАФІЧНОМУ ТВОРІ.						
Тема 13. Взаємозв'язок музичної драматургії та хореографічної побудови.	60	4	30		2	24
Тема 14. Організація роботи з музичним супроводом: взаємодія з концертмейстером та використання фонограм.	60	2	32		2	24
Усього годин за розділом 5	120	6	62		4	48
<i>Усього годин за I семестр</i>	120	6	62		4	48
IV СЕМЕСТР						
РОЗДІЛ 6. ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ В ХОРЕОГРАФІЇ						
Тема 15. Композиційно-пластичні засоби побудови хореографічного образу.	35	4	14		1	16
Тема 16. Хореографічний твір образно-емоційного характеру	35	2	16		1	16
Тема 17. Постановочна робота хореографічного твору образно-емоційного характеру.	50		32		2	16
<i>Усього годин за IV семестр</i>	120	6	62		4	48
<i>Разом</i>	240	12	124		8	96

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Взаємозв'язок музичної драматургії та хореографічної побудови.	30
2.	Організація роботи з музичним супроводом: взаємодія з концертмейстером та використання фонограми.	32
3.	Композиційно-пластичні засоби побудови хореографічного образу.	14
4.	Хореографічний твір образно-емоційного характеру	16
5.	Постановочна робота хореографічного твору образно-емоційного характеру.	32
	Разом	124

6. Теми індивідуальних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Взаємозв'язок музичної драматургії та хореографічної побудови.	2
2	Організація роботи з музичним супроводом: взаємодія з концертмейстером та використання фонограми.	2
..3.	Композиційно-пластичні засоби побудови хореографічного образу.	1
4	Хореографічний твір образно-емоційного характеру	1
5	Постановочна робота хореографічного твору образно-емоційного характеру.	2
	Разом	8

7. Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Взаємозв'язок музичної драматургії та хореографічної побудови.	24
2	Організація роботи з музичним супроводом: взаємодія з концертмейстером та використання фонограми.	24

3	Композиційно-пластичні засоби побудови хореографічного образу.	16
4	Хореографічний твір образно-емоційного характеру	16
5	Постановочна робота хореографічного твору образно-емоційного характеру.	16
	Разом	96

8. Методи та форми навчання

Програма передбачає словесні, наочні, проблемно-пошукові, методи дослідження, творчі, репродуктивні методи, , інтерактивні методи.

Форми навчання:

- лекція, перегляд відео-матеріалів, конспектування.
- практичні заняття: виконання практичних завдань, опитування студентів, виконання творчих завдань .
- індивідуальна робота з солістами. Практичний показ і аналіз власних постановок.
- самостійна робота з навчально-методичною літературою та відео-матеріалами: аналіз, виконання завдань.

9. Методи та форми контролю

- виконання практичних завдань;
- практичний показ авторської постановки хореографічного твору образно-емоційного характеру з наданням художньо-аналітичних відомостей;
- опитування;
- залік, іспит.

10. Питання та практичні завдання до іспиту

Питання (надати усну відповідь на питання за вибором викладача):

1. Ритм в природі.
2. Лад, метр, ритм як основа музичної мелодії.
3. Поліфонічні і гомофонічні музичні і хореографічні форми.
4. Музичний стиль.
5. Основні музичні розміри, що використовуються для хореографічних постановок.
6. Роль музики в народженні хореографічного твору.
7. Робота хореографа з музичним матеріалом, співпраця хореографа і концертмейстера.
8. Визначення понять «художній образ», «хореографічний образ».
9. Засоби створення художнього образу в хореографії.
10. Зовнішні чинники допомагають при створенні внутрішнього змісту образу.
11. Визначення поняття «хореографічний твір образно-емоційного характеру».
12. Виразальні засоби безсюжетного хореографічного твору.
13. Засоби вираження драматургії в безсюжетному хореографічному творі.

Практичні завдання до іспиту

- практичний показ авторської постановки хореографічного твору образно-емоційного характеру;
- надати художньо-аналітичні відомості хореографічного твору.

11. Оцінювання результатів навчання

Оцінка **"А – відмінно"** виставляється здобувачу освіти, що показав глибоке і упевнене знання програмного матеріалу, вільно орієнтується в питаннях теорії предмету, виявив творчі здібності.

1. Здобувач освіти отримує оцінку «А» що виявив впевнені знання про:

- музику як основу хореографічної дії;
- розуміння композиційної логіки хореографічного твору та взаємозв'язку його структурних частин;;
- закони драматургії та методи їх застосування в хореографічному творі образно-емоційного характеру;

2. Здобувач освіти отримує оцінку «А» продемонструвавши стабільні вміння:

- емоційно-образного відчуття і розуміння змісту музики;
- самостійного аналізу інтонаційної і темпо-ритмічної будови музичного твору;
- віднаходження образно-хореографічного виявлення, адекватного образному змісту, формі та стилю музичної основи;
- використання лексики класичного, характерного, історико-побутового та сучасних форм танцю (джаз, модерн, контемпорарі та ін.), їх трансформації у хореографічних постановках.

3. (III семестр, залік) Обов'язковою є демонстрація авторської композиції етюду, що створений за допомогою акомпанементу концертмейстера або фонограми.

(IV семестр, іспит) Обов'язковою є демонстрація авторської постановки хореографічного твору образно-емоційного характеру.

Оцінка **"В – дуже добре"** виставляється здобувачу освіти, що виявив достатньо високий рівень знань з теорії предмету, продемонстрував стабільні практичні навички, окремі помилки незначні і не торкаються основ предмету.

1. Здобувач освіти отримує оцінку «В» виявивши впевнені знання про:

- музику як основу хореографічної дії;
- розуміння композиційної логіки хореографічного твору та взаємозв'язку його структурних частин;;
- закони драматургії та методи їх застосування в хореографічному творі образно-емоційного характеру;

2. Здобувач освіти отримує оцінку «В» продемонструвавши стабільні вміння:

- емоційно-образного відчуття і розуміння змісту музики;
- самостійного аналізу інтонаційної і темпо-ритмічної будови музичного твору;

- віднаходження образно-хореографічного виявлення, адекватного образному змісту, формі та стилю музичної основи;
- використання лексики класичного, характерного, історико-побутового та сучасних форм танцю (джаз, модерн, контемпорарі та ін.), їх трансформації у хореографічних постановках.

3. (III семестр, залік) Обов'язковою є демонстрація авторської композиції етюду, що створений за допомогою акомпанементу концертмейстера або фонограми.

(IV семестр, іспит) Обов'язковою є демонстрація авторської постановки хореографічного твору образно-емоційного характеру.

Оцінка **"С – добре"** виставляється здобувачу освіти, що виявив достатньо високий рівень знань з теорії та предмету, продемонстрував стабільні практичні навички, окрім помилки незначні і не торкаються основ предмету.

1. Здобувач освіти отримує оцінку «С» що виявив впевнені знання про:

- музику як основу хореографічної дії;
- розуміння композиційної логіки хореографічного твору та взаємозв'язку його структурних частин;;
- закони драматургії та методи їх застосування в хореографічному творі образно-емоційного характеру;

2. Здобувач освіти отримує оцінку «С» продемонструвавши стабільні вміння:

- емоційно-образного відчуття і розуміння змісту музики;
- самостійного аналізу інтонаційної і темпо-ритмічної будови музичного твору;
- віднаходження образно-хореографічного виявлення, адекватного образному змісту, формі та стилю музичної основи;
- використання лексики класичного, характерного, історико-побутового та сучасних форм танцю (джаз, модерн, контемпорарі та ін.), їх трансформації у хореографічних постановках.

3. (III семестр, залік) Обов'язковою є демонстрація авторської композиції етюду, що створений за допомогою акомпанементу концертмейстера або фонограми.

(IV семестр, іспит) Обов'язковою є демонстрація авторської постановки хореографічного твору образно-емоційного характеру.

Оцінка **"D – задовільно"** виставляється здобувачу освіти, що показав неповні знання з окремих теоретичних питань, допущені помилки не викривляють сутності предмету.

1.Здобувач освіти отримує оцінку «D» виявши неповні знання про:

- музику як основу хореографічної дії;
- розуміння композиційної логіки хореографічного твору та взаємозв'язку його структурних частин;;

- закони драматургії та методи їх застосування в хореографічному творі образно-емоційного характеру;

2. Здобувач освіти отримує оцінку «D» продемонструвавши вміння (але упевненість вмінь є не достатньою):

- емоційно-образного відчуття і розуміння змісту музики;
- самостійного аналізу інтонаційної і темпо-ритмічної будови музичного твору;

- віднаходження образно-хореографічного виявлення, адекватного образному змісту, формі та стилю музичної основи;

- використання лексики класичного, характерного, історико-побутового та сучасних форм танцю (джаз, модерн, контемпорари та ін.), їх трансформації у хореографічних постановках.

3. (III семестр, залік) Обов'язковою є демонстрація авторської композиції етюду, що створений за допомогою акомпанементу концертмейстера або фонограми.

(IV семестр, іспит) Обов'язковою є демонстрація авторської постановки хореографічного твору образно-емоційного характеру.

Оцінка **"Е – достатньо"** виставляється здобувачу освіти, що показав неповні знання з окремих теоретичних питань, допущені помилки не викривляють сутності предмету.

1.Здобувач освіти отримує оцінку «Е» що виявив неповні знання про:

- музику як основу хореографічної дії;
- розуміння композиційної логіки хореографічного твору та взаємозв'язку його структурних частин;;
- закони драматургії та методи їх застосування в хореографічному творі образно-емоційного характеру;

2. Здобувач освіти отримує оцінку «Е» продемонструвавши вміння (але упевненість вмінь є не достатньою):

- емоційно-образного відчуття і розуміння змісту музики;
- самостійного аналізу інтонаційної і темпо-ритмічної будови музичного твору;

- віднаходження образно-хореографічного виявлення, адекватного образному змісту, формі та стилю музичної основи;

- використання лексики класичного, характерного, історико-побутового та сучасних форм танцю (джаз, модерн, контемпорари та ін.), їх трансформації у хореографічних постановках.

3. (III семестр, залік) Обов'язковою є демонстрація авторської композиції етюду, що створений за допомогою акомпанементу концертмейстера або фонограми.

(IV семестр, іспит) Обов'язковою є демонстрація авторської постановки хореографічного твору образно-емоційного характеру.

Оцінка **"FХ – незадовільно"** виставляється здобувачу освіти, що виявив незнання основоположних питань, що складають суть предмету.

1. Здобувач освіти отримує оцінку «FX» що виявив неповні знання про:

- музику як основу хореографічної дії;
- розуміння композиційної логіки хореографічного твору та взаємозв'язку його структурних частин;;
- закони драматургії та методи їх застосування в хореографічному творі образно-емоційного характеру;

2. Здобувач освіти отримує оцінку «FX» не продемонструвавши вміння (або упевненість вмінь є не достатньою):

- емоційно-образного відчуття і розуміння змісту музики;
- самостійного аналізу інтонаційної і темпо-ритмічної будови музичного твору;
- віднаходження образно-хореографічного виявлення, адекватного образному змісту, формі та стилю музичної основи;
- використання лексики класичного, характерного, історико-побутового та сучасних форм танцю (джаз, модерн, контемпорарі та ін.), їх трансформації у хореографічних постановках.

3. Здобувач освіти отримує оцінку «FX», якщо:

(III семестр, залік) продемонстрована авторська композиція етюду, що створений за допомогою акомпанементу концертмейстера або фонограми не відповідає вимогам і виконана у недостатній якості.

(IV семестр, іспит) продемонстрована авторська постановка хореографічного твору образно-емоційного характеру не відповідає вимогам за часовою подовженістю, формою, композиційною цілісністю і виконана у недостатній якості.

Оцінка **"F – незадовільно"** виставляється здобувачу освіти, що виявив незнання основоположних питань, що складають суть предмету.

1. Здобувач освіти отримує оцінку «F» що не виявив знання про:

- музику як основу хореографічної дії;
- розуміння композиційної логіки хореографічного твору та взаємозв'язку його структурних частин;;
- закони драматургії та методи їх застосування в хореографічному творі образно-емоційного характеру

2. Здобувач освіти отримує оцінку «F» не продемонструвавши вміння:

- емоційно-образного відчуття і розуміння змісту музики;
- самостійного аналізу інтонаційної і темпо-ритмічної будови музичного твору;
- віднаходження образно-хореографічного виявлення, адекватного образному змісту, формі та стилю музичної основи;
- використання лексики класичного, характерного, історико-побутового та сучасних форм танцю (джаз, модерн, контемпорарі та ін.), їх трансформації у хореографічних постановках.

3. Здобувач освіти отримує оцінку «F», якщо:

(III семестр, залік) не виконано практичне завдання.

(IV семестр, іспит) не виконано практичне завдання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	Задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Розділ 5		Накопичені бали впродовж семестру
T 13	T 14	
28	32	60
Розділ 6		
T 15	T 16	T 17
12	16	32
60		

Залік / Іспит

Накопичені бали впродовж семестру/року	Практичний показ	Разом (підсумкова оцінка - ПО)
60	40	100

12. Методичне забезпечення

Навчально – методичний комплекс освітнього компонента:

- робоча програма;
- теми і плани лекцій;
- методичні рекомендації та завдання до практичних занять;
- методичні рекомендації з організації та завдання до самостійної роботи.

13. Рекомендована література

Основна

1. Бугаєць Н. А., Пінчук О. І., Пінчук С. І. Мистецтво балетмейстера: Навчально-методичний посібник. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2012. 172 с.
2. Голдрич О. Хореографія : посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів : Край, 2003. 160 с.
3. Гутник І. Танцювальна сюїта та специфіка її постановки в народно-сценічному танці. *Теорія та методика викладання фахових дисциплін : зб. наук.-методич. пр. кафедри народної хореографії КНУКіМ*. Київ : ТОВ «Видавничий будинок “Аванпост-Прим”», 2014. С. 22–33.
4. Енська О. Ю., Максименко А. І., Ткаченко І. О. Композиція танцю та мистецтво балетмейстера: навчальний посібник для педагогічних університетів, закладів вищої освіти культури і мистецтв. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. 157 с.
5. Забута Б. І. Музичне забезпечення хореографічних постановок : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Рівне : Волинські обереги, 2011. 194 с.
6. Загайкевич М. П. Драматургія балету. Київ : Наукова думка, 1978. 121 с.
7. Колногузенко Б. М. Хореографічна композиція : методичний посібник з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харків : ХДАК, 2018. 208 с.
8. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.
9. Кривохижа А. Гармонія танцю : методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень педагогічних університетів. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. Винниченка, 2003. 100 с.
10. Кривохижа А. М. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера. Кіровоград : Центрально-Українське видавництво, 2012. 172 с.
11. Лань О. Мистецтво балетмейстера: хореографія великої форми: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. 80 с.
12. Рехвіашвілі А. Ю., Білаш О. С. Мистецтво балетмейстера : навч. посіб. Київ : КНУКіМ, 2017. 152 с.
13. Шариков Д. «Contemporary dance» у балетмейстерському мистецтві. Київ : КиМУ, 2010. 173 с..
14. Шевченко В. Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії : навч.-методич. посіб. Київ : ДАКККіМ, 2006. 184 с.

Додаткова

1. Бойко О. С. Художній образ в українському народно-сценічному танці: монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2015.
2. Бондаренко Л. Методика хореографічної роботи в школі. – Київ: Музична Україна, 1974. – 240 с.
3. Василенко К. Ю. Український танець : підручник. Київ : ПІКПК, 1997. 282 с.
4. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1991. Т. 2. 448 с.
5. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1991. Т. 1. 456 с.
6. Голдрич О. С. Методика роботи з хореографічним колективом. Львів : Каменяр, 2002. 64 с.
7. Годовський В. М., Гордеев В. А. Танці для дітей: репертуарний збірник та методичні поради для студентів вищих навчальних закладів та керівників хореографічних колективів. Випуск 2. – Рівне: РДГУ, 2002. – 71 с.
8. Годовський В. М., Гордеев В. А. Танці для дітей: репертуарний збірник та методичні поради для студентів вищих навчальних закладів та керівників хореографічних колективів.
9. Гуменюк А. Українські народні танці. Київ : Видавництво академії наук Української РСР, 1962. 360 с.
10. Гутник І. Основні принципи роботи над стилізацією народного танцю. *Теорія та методика викладання фахових дисциплін : зб. наук.-методич. пр. кафедри народної хореографії КНУКіМ*. Київ : ТОВ «Видавничий будинок “Аванпост-Прим”», 2014. С. 11–21.
11. Зубатов С. Методика викладання українського народного танцю. Другий рік навчання : підручник. Київ : Ліра-К, 2018. 416 с.
12. Зубатов С. Методика викладання українського народного танцю. Перший рік навчання : підручник. Київ : Ліра-К, 2017. 376 с.
13. Зубатов С. Стилль викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92 с.
14. Колесниченко Ю. Инструменты хореографа. Терминология хореографии. Киев : Кафедра, 2012. 658 с.
15. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : методичні вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Видавничий центр НАУ, 1997. 18 с.
16. Лань О. Методи режисури видовишно-театралізованих заходів у хореографії : методична розробка. З досвіду роботи народного художнього колективу «Модерн-балет та школа-студія сучасного танцю «АКВЕРІАС». – Львів: «Камула», 2019. – 52 с.
17. Лань О. Актуальність втілення прийомів сучасного перформансу в практиці режисури одноактного балету .Сучасне хореографічне мистецтво : підґрунтя, тенденції, перспективи, тенденції розвитку : навчально-методичний посібник : упоряд. О. Плахотнюк // О. Плахотнюк, Л. Андрощук, Т. Благова та інші. Львів: СПОЛОМ, 2016. 240 с.

18. Литвиненко В. А. Зразки народної хореографії : підручник. Київ : Альтпрес, 2007. 468 с.
19. Старікова К. Р. Специфіка та особливості використання хореографії у театральних виставах. *Сценічне мистецтво: творчі надбання та інноваційні процеси: матеріали II Всеукраїнської наукової конференції професорсько-викладацького складу, докторантів, аспірантів та магістрантів.* – Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2020. – 299 с.
20. Чепалов О. Хореографічний театр Західної Європи XX ст. : монографія. Харків : ХДАК, 2007. 344 с.
21. Шариков Д. Мистецтвознавча наука хореологія як феномен художньої культури : монографія. Київ : КиМУ, 2013. 204 с.